

Nemci bežijo iz južne Rusije

NEMŠKE ARMADE PRI TAGANROGU UNIČENE

Moskva, Rusija. — Vsa nemška fronta v Rusiji se ruši. Rusi so s svojo spretno zamišljeno ofenzivo pred Brijanskom in pred Harkovom postavili vso južno fronto do azovskega obrežja v veliko nevarnost zajetja. Nemci uvidevajoč to nevarnost so že v začetku tedna začeli v neredu pripravljati umik. Z nadnim pritiskom pa so Rusi Nemce popolnoma iznenadili. Osem nemških divizij je ruski napad razpršil v pokrajini med Stalino in Taganrogom. Te nemške čete so šteje do 125,000 mož. Od teh se jih je rešilo komaj do 20,000, okrog 105,000 je ubitih, ujetih, ranjenih in drugače onesposobljenih za boj. Rusi so zajeli 537 tankov, 212 letal, blizu 500 poljskih topov, 1500 strojníc, 3600 truckov, 10 gazolinških postaj in 29 municijskih skladišč. Zmaga pri Taganrogu je ena največjih v zadnjem času in je uničila Nemcem vso južno fronto. Rusi so pa imeli zadnje tri dni velike uspehe tudi v smeri proti Smolensku, Brijanski in

drugih krajih. Osvobodili so več kakor 400 naselbin in zgle-da da Smolensk in Brijansk ne bosta dolgo v nemških rokah. Pri Krasni Luči med Stalino in Taganrogom so ruske čete osvo-jile velike dele premogarskih polj, v katerih se nahaja 38 premogokopov trdega premo-ga. Nemci imajo težke zgube tu-di na osrednji in centralni front-i. Na črti Smolensk-Jelnija so Nemci zadnje dni postavili v boj več divizij novih rezerv, ka-tere so pa Rusi odbili z veliki-mi zgubami in Nemci se kljub novim ojačenjem umičejo na vsej črti. Rusi so na vsej črti v veliki premoči in Nemcem se obeta zelo slaba bodočnost na ruski fronti.

INVAZIJA SARDINJE IN KORZIKE NA VIDIKU

Bern, Švica. — Glasom poročil iz Madrida, ki temelje na osebnih poročilih potnikov iz Afrike in drugih takih virov, pravi-jo, da je opažati zadnje dni velike aktivnosti na strani zavez-nikov na raznih točkah v Sredozemskem morju in da vse zgle-da, da pride udar na Sardinijo in Korziko vsak čas. Mnogi opa-zovalci so celo mnenja, da bodo južno francosko obrežje za-vezniki napadli preje, nego ce-lino italijanskega polotoka. Angleška mornarica bombardira s svojimi največjimi boj-nimi ladjami kalabrijsko obrež-je. Luka Regio Calabria je vsa v razvalinah, omenja poročilo. Zračni napadi se stalno vrste nad italijanskimi mesti. Zavez-niki so opozorili italijansko vlado, da Rima ne bodo prizna-li za prosto mesto, dokler se tudi vlada in poveljstva ne u-maknejo iz mesta.

APEL SV. OČETA NA VODITELJE NARODOV

Bern, Švica. — Sv. Oče Pij XII. je imel v sredo opoldne po rimskem času poseben govor, prav ob času, ko je svet vstopil v peto leto sedanjega krvavega klanja na svetu. Tema papeže-vega govora je bila: Pravičen mir. Omenil je, da je pred štirimi leti predno se je pričela seda-nja vojna apeliral na voditelje vseh narodov: "da ni še vse iz-gubljeno." Pomagal pa ni, šli so v vojno. "Naše besede so bile naslov-ljene na vsa ljudstva brez izje-me" je nadaljeval sv. Oče. "Pa tudi zdaj govorimo vsemu svetu besede, ki bodo v dobro vsem brez izjeme." "Po tolikih obljubah in po-godbah, ki se niso spoštovale, je zaupanje med narodi izgini-lo. In to je tisto, radi česar govorimo vsem onim, ki so pri vo-lji sodelovati za desego miru," je poudarjal sv. Oče. "Zdi se, da vojna furija do-

Sv. Oče Pij XII. je imel v sredo zjutraj znamenit govor, ki ga je odda-la vatikanska radio postaja vsemu svetu. Sv. Oče je apeliral na vse na-rode, naj gledajo, da bodo napravili po tej srešni borbi pravičen mir.

VOJNI ODBOR POJASNUJE, ZAKAJ JE ODOČIL PROTI PREMOKARJEM

Washington, D. C. — Vojni delavski odbor je te dni objavil svojo razsodbo, ki je proti temu, da bi se dovolilo premogar-jem dodatno plačo \$1.25 za njihov čas, ki ga porabijo v rovu pod zemljo od dvigala do prostora in zopet iz prostora do dvigala. Odbor je razsodil proti iz sledečih razlogov: 1) Premogarji niso upraviče-ni do odškodnine v okviru za-kona za mezde, ki določa pla-čo in pol za čez 40 urno delo. 2) Premogarji niso ugovorili, da znesek \$1.25 ni bil direktno povišanje in v nasprotju s stabilizacijo plač. Odbor izjavlja, da se zaveda kaj dela in v to kar je odločil ga je privedla velika odgovor-nost, da se mora ohraniti stališ-če stabilizacije plač.

CHURCHILL NAPOVEDUJE INVAZIJO

Quebec, Kanada. — Angleški ministerski predsednik Win-ston Churchill je imel zadnji terek jako znamenit govor. O posvetovanju, ki se je vršilo prejšnji teden je dejal: Gle-dam na dan, ki ni več daleč, ko bodo angleške in ameriške čete šle preko kanala, da osvobo-de kontinent izpod nemškega jarma. Invazija se bo izvedla na podlagi zdravih vojaških načrtov, ne pa radi kakih poli-tičnih želja. Tako je apeliral na svet sv. Oče v svojem govoru.

DANSKA POD NEMŠKO PETA; OKROG 6000 DANCEV UBITIH V ODPORU

London, Anglija. — Vojno stanje, ki so ga razglasili nazi-ji na Danskem nadaljuje. Gestapovci love patriotske Dan-ce, posebno inteligentnejše o-sebnosti, kot učitelje, profesor-je, pisatelje in urednike listov in jih v masah zapirajo. Pod-talna vest, ki jo je dobila tu-kajšna zamejna danska vlada omenja, da so naziji pobili do 6 tisoč Dancev, ki so pokazali odpor te zadnje dni. V Kopen-hagnu so gestapovci prevzeli policijsko upravo, ker danski policisti niso hoteli položiti udanostne prislege nemškemu komandantu. Danski mornarji so tajno ušli z 11 ladjami v švedska pristanišča, nad 20 pa so jih potopili. Švedska morna-rica je pomagala danskim ladi-jam pri begu iz danskih luk.

POLICIST USTRELIL POMORSČAKA

Chicago, Ill. — V gostilni na severni strani mesta na Clark Street so se v terek večer sprla dva policista in en pomorščak 22-letni Howard Darnell. Prišlo je do spopada menda radi sedeža pri pari. Policista nista bila v službi, a sta bila oboro-žena. V spopadu je policist Murray ustrelil pomoščaka v prsa. Slednji se zdravi v bolnišnici. Policista sta bila poz-neje aretirana.

ČEŠPLJE IN ROZINI PRIDEJO NA KARTE

Chicago, Ill. — OPA urad objavlja, da z prihodnjo nede-ljo pridejo tudi suhe češplje in rozini na "pointe". Natančnejša pojasnila bodo še objavljena na radio in v dnevnem časopi-sju.

KRIŽEM SVETA NEMCI STRELJAJO SLOVENSKE TALCE

Buenos Aires, Argentina. — Argentinska vlada je včeraj zavrnila apel ameriške, angleške in kanadske vlade, naj ne dovolijo zavetišča osiščnim voj-nim zločincem, če bi se ti hoteli zateči v Argentino. Vlada od-govarja, da za take slučaje si pridržuje pravico lastnega raz-sojanja.

Sacramento, Calif. — Pri državnih volitvah v Kaliforniji so zadnji terek odnesli zmago v večini demokratični voditelji. Kandidat demokratske stranke državni senator Clair Engle je porazil oba republikanska ope-nata. Tudi drugi demokrati so zmagali z precejšnjo večino.

Santiago, Čile. — Kabinet Rioseve vlade je podal včeraj ostavko in predsednik države Čile zdaj sestavlja novo vlado. V novo vlado, pravi poročilo, bodo prišli trije novi liberalni ministri. Ostali ministri so po prepričanju radikalci in nova vlada zgle-da, da bo bolj libe-ralno-radikalnega duha.

Instambul, Turčija. — Turški list "Akcham" poroča, da je italijanski grof Dino Grandi na potu v Združene države, kjer bo obiskal predsednika Roosevelta v svrhu pogajanj za premirje. Poročilo omenja, da ima pólnomočno pooblastilo od Badoglijeve vlade za taka po-gajanja.

London, Anglija. — Fran-coski osvobodilni odbor v Afri-ki je bil včeraj priznan uradno od Novo Zelandске vlade. To je zdaj peta vlada na strani Združenih narodov, ki je priz-nala francoski osvobodilni od-bor, ki upravlja francoske kolonije in zadeve v Alžirju.

London, Anglija. — Nemško poročilo omenja, da so ja-panske oblasti premestile 461 misijonarjev iz Weishiena kon-centraoijskega taborišča v Pei-ping, kjer jim bo zopet dovo-ljeno voditi misijonsko delova-nje. Koliko je poročilo zanes-ljivo se seveda ne ve.

Alžir, Afrika. — Iz načel-stva osvobodilnega francoskega odbora v Afriki se poroča, da sta bila izključena iz admi-nistrativne uprave dva uradni-ka, ki sta prej soglašala in so-delovala z vichyško vlado. Na listi za odstranitev je še več drugih uradnikov, ki jih sma-trajo za nezanesljive.

London, Anglija. — Lon-donski "Daily Mail" piše, da je znani nazijec Rudolf Hess, ki je pobegnil iz Nemčije v An-glijo hudo duševno bolan. Trpi na hudih halucinacijah, da so mu za petami nasledovalci in da ga mislijo usmrtiti. Zmeden je tako, pravi poročilo, da se je bati da bi si brez nadzorstva sam vzel življenje.

Washington, D. C. — Ha-ry Hopkins, predsednikov za-upen svetovalec je napisal za oktobersko številko "American Magacine" lista članek, v ka-terem pravi, da vojna bo naj-brže trajala še dve leti. Ako bi Združeni narodi zgubili Ru-sijo, tedaj bi se vojna vlekla najmanj še pet let.

Tudi sedaj, ko že stoje neposredno pred porazom, Nemci kar naprej more in streljajo nedolžne žrtve, toda slovenski narod se jim noče ukloniti.

Poročilo iz Ljubljane, dne 8. avgusta 1943

Ugotovljeno je, da so Nemci ustrelili v prvi polovici julija v Bukovici pri Škofji Loki dvaj-set slovenskih talcev, v Begu-njah na Gorenjskem dvajset, v zadnjem tednu julija 1943 pa v Gorenji Vasi pri Poljanah deset. Ustreljenih je še več, ali drugih števil in krajev še ni mogoče ugotoviti.

Konzulta imenovana v Ljub-ljani sprejet z veseljem. Voj-ska je fašiste takoj razorožila. Slovensko prebivalstvo priča-luje nemško okupacijo.

Padec fašizma je bil v Ljub-ljani sprejet z veseljem. Voj-ska je fašiste takoj razorožila. Slovensko prebivalstvo priča-luje nemško okupacijo. Od polnoči od šestega na sedmi avgust dalje pasirajo Ljubljano v smeri proti Postoj-ni dnevno po štirje Wehrmacht transporti, ki imajo prednost pred vsemi vlaki. To velja za 14 dni, po odredbi, ki se je takoj začela izvajati.

Kdo je slovenski minister v novi jugosl. vladi

(Iz enega zadnjih radio-go-vorov Dr. Mihe Kreka.) Slovenec v novi vladi je ka-petan bojnega broda, g. Ivan Kern. To je tisti junaški oficir, rodom iz Cerklj pri Kranju, ki je prepeljal skupino jugo-slovanskega brodojva; kljub prepovedi svojih poveljnikov k zaveznikom. S tem je omogočil, da jugoslovanska zastava višara nad zaveznikiškim brodom v Sredozemskem morju. V ino-zemstvu je poleg vojne morna-ricice prevzel še urad trgovske mornarice, ki je sedaj največji oddelek ministrstva za promet. Ni nobenega dvoma, da bo g. Ivan Kern najvestnejši šef te-ga resora z vojaško vstrajnost-jo branil državne in narodne koristi. Kot vojaku mu je tuja vsaka strankarska politika, kot Gorenjec ljubi svoj domači kraj in je ponosen na svoje slovensko pokolenje, kot jugoslo-vanski višji oficir se je izkazal junaka, ki je v kritičnem trenotku tvegval vse, da reši čast države. Posebna njegova vne-ma je posvečena pomorstvu. Kot redkodedo on ve, kaj za narod pomeni odprto svobodno morje in svobodno udejstvova-nje v pomorskem gospodar-stvu. V tem oziru imamo v njem strokovnjaškega borbe-nega zagovornika koristi, ki ni-so samo gospodarsko, ampak splošno narodnostno važne in, ki bodo na tehtnici usode v pri-hodnjih dogodkih. Mislim, da sem toliko jasen, da se dobro razumemo. Z za-upanjem glejmo v bodočnost. Strnimo narodne vrste in ni je sile, ki bi mogla uspeti proti

nam: vse za združeno Sloveni-jo v federativni Jugoslaviji!

Jugoslovanski patrioti so zase-dli eno največjih letališč

Washington, D. C. — Stock-holmski list "Social Demokra-ten" je 22. avg. objavil poročilo iz Hrvatske, da "so jugoslo-vanski patrioti tam v noči 10. avg. zasedli eno najvažnejših letališč v Jugoslaviji in sicer blizu Sarajeva v Bosni. Druge čete patriotov so uspešno na-padle koncentracijsko taboriš-če Jasenovac in potokle 73 Nemcev in ustašev, med njimi tudi poveljnika taborišča.

Borbe pri Beogradu

New York, 26. avgusta. — Newyorkski list "PM" prinaša naslednji članek: "V bližini Beograda je prišlo glasom informacij, katere so prejeli jugoslovanski krogi v Londonu, do ostrih spopadov med jugoslovanskimi patrioti in četami osištca. Precej močne skupine parti-zanov delujejo baje v nepo-sredni bližini Beograda, očitno-vo z namenom, da sabotirajo železniške proge, preko kate-rih prevažajo Nemci velik del svojih tovorov za balkanska ozemlja. Nacisti so naleteli tudi na ve-like težkocje pri kontroli žetve na Hrvaškem in v Sloveniji, ker se ljudje konfiskaciji žetve lju-tov upirajo. Hrvaški kmetje so zajeli več sovražnih častnikov ter groze, da jih bodo ubili, ako kontrolni organi za žetev ne zapuste dotičnega okraja.

O možnostih invazije Balkana

Vojaški strokovnjak New York Times-a Hanson W. Bald-win, razmotriva o strategičnih prilikah, ki se odpirajo zavez-nikom po zmagovitem zaklju-čku bitke za Sicilijo, in piše glede invazije Balkana, da so v tem pogledu zaveznikom na razpolago različna pota, ka-ter n. pr. skozi Turčijo, preko oto-kov v Egejskem morju itd. Baldwin ceni, da imajo Nem-ci na Balkanu 18 divizij, kate-rih je treba prišteti še bolgar-ske, rumunske, madžarske in hrvaške čete, ter približno 30 italijanskih divizij. Zavezniki bi v tem slučaju izkoristili svojo sedanjo ugod-no pozicijo v Sredozemskem morju, ter bi se mogli posluževati južne Italije kot operacijs-ke baze. Od tam bi mogli zala-gati jugoslovanske gerilce in podpirati in hrabriti tudi dru-go silo odpora na balkanskem ozemlju. Uspeh takega napada bi ogrožal dolino Donave, pre-trgal nemške zveze z južno Ru-sijo in s petrolejskimi vrelci v Rumuniji. Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je moč-no naše katoliško časopisje.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Wstanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telephone: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday.

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za štiri leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za štiri leta 1.50	For three months 1.50

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za točkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka zjutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

K PRAZNIKU DELA

Prvi ponedeljek v mesecu septembru praznujemo praznik dela. Na ta dan proslavljamo vrednost dela, ki ga ustvarja v deželi človek s svojimi telesnimi in duhovnimi silami.

Združene države predstavljajo mlado državo, v primeru s tisoč let staro Evropo in njenimi starimi tradicijami. Res je sicer, da so narodi starega sveta naselili ta novi svet in da je v tem oziru nastala ta dežela kot nova hiša raznih narodnosti starega sveta, ki so se preselile čez morje in nadaljujejo svoje življenje v njej. Toda spojitve raznih kultur, ki se združujejo v velikem topilniškem kotlu kolosalne Amerike, ustvarja čisto nov svet, zato upravičeno imenujemo v tem pomenu Ameriko novi svet.

V široki ameriški demokraciji in prostosti so našli ljudje, ki so se preselili iz starega sveta v ta novi svet, nove priložnosti za vsestranski napredek. Ljudje, ki so prihajali semkaj čez morje, so prihajali semkaj večinoma zato, ker jim stari svet ni nudil priložnosti za gospodarski napredek. V skrbeh so bili, kaj bo z njihovo bodočnostjo in ta skrb jim je kazala Ameriko, govoreč jim: V Ameriko pojdite, tam si boste pomagali. Z njimi je šla v Ameriko tudi želja pomagati si. In v Ameriki je bilo, vsaj dosedaj, za ljudi pridnih rok še vedno kruha in zasluzka. Ljudje, ki v starem svetu niso imeli priložnosti radi ustaljenih razmer in okolnosti do katerega razmaha, so tu dobili in našli mnoge priložnosti za razmah svojih zmožnosti. Tako nahajamo v zgodovini zadnjih 160 let tega novega sveta vse raznolike slučaje, ki se čujejo kakor legende ljudem starega sveta, namreč, kako so ljudje v Ameriki hitro vsestransko napredovali. Ni treba dokazov. Ko smo bili mi še vsi mladi in smo doma v domovini čuli vesti o Ameriki, saj sme kar zijati. Od ust do ust je šlo: Ta pa ta je to pa to, ta pa ta je poslal toliko pa toliko, in ta in ta je prinesel domov toliko in toliko. Doma ni bilo prilike za tak napredek. In ni bilo prilike za tak napredek nikjer v Evropi, po drugih delih sveta še toliko manj. Ves ta napredek pa je prihajal od dela. Brez dela ni napredka nikjer. V Ameriki se je trdo delalo, po sistemu in določenem redu, kakor gre to še danes. In iz tega reda in pa iz široke demokracije, ki dovoljuje pridonosti vsestranskih razmah, je nastal kolosalni vsestranski napredek v Ameriki.

Kolosalni industrijski in gospodarski napredek Združenih držav je otrok vstrajnega in neodjenljivega dela in prizadevanja. To delo je vredno vsega občudovanja. In v tem delu ima svoj delež več ali manj vsak Amerikanec, ki k temu delu prispeva in sodeluje. Amerika je to, kakoršno so naredili ljudje, ki so v njej živeli in jo gradili.

Voditelji Združenih držav tega dela niso prezrli. Pred kakimi šestdesetimi leti ali več so začeli misliti, da je potrebno, da se tega kolosalnega dela in napredka ne pozabi. Zato so določili poseben dan v letu kot praznik, ki naj spominja narod na to delo, ki je res vredno in zasluži vsega častnega spomina. Od začetka so praznovali praznik dela le v nekaterih državah, pozneje se je praznovanje razširilo, in danes razen par držav praznujejo vse države v Uniji praznik dela.

Mnogi pomena tega praznika ne pojmujejo prav. Mnogi so mnenja, da je ta dan posvečen le gotovemu razredu ali stanu, kar pa ni. Praznik dela je posvečen vsemu delu, pa bodi to delo navadnega težaka v tovarni, na progah, na farmi, ali pa v najvišjih uradih in deželi. Vse kar ustvarja pošten napredek v deželi, pa bodi to z rokami ali z umom, vse kar se imenuje delo — to delo je proslavljano. Zato in na podlagi takega pojmovanja tega praznika je pravilno ime temu prazniku: Praznik dela.

Ob praznovanju praznika dela v Združenih državah, kjer so dobili posamezniki vseh raznih narodnosti vse priložnosti za razvite svojih ustvarjalnih zmožnosti, vso prostost in svobodo, ne smemo pozabiti velikih vrednot široke ameriške demokracije. V okviru te velike demokracije in prostosti je bilo vse to mogoče. Zato ne smemo pozabiti vrednost demokracije. Tudi ameriška široka demo-

kracija je delo, velik kolosalni produkt velikih demokratičnih ljudi. Ni zastojni ustava Združenih držav še vedno najidealnejši in najčistejši dokument demokratične misli na svetu. Se morda tu in tam v njeni sencni marsikaj zlorablja, toda to ni krivda Ustave, kakor ni krivda desetih božjih zapovedi, če so človeški prestopki na zemlji. To je krivda ljudi. Ameriška demokracija je še vedno najboljša in sveti vsemu svetu kot zarja novega dneva. Pod njenim okriljem je bilo mogoče vse veliko občudovanja vredno kolosalno delo, ki ga v Združenih državah vsako leto praznujemo na prvi ponedeljek v septembru. Temu delu slava in čast!

Ameriški demokraciji pa dajmo v tej hudi preizkušnji, ko so jo napadle temne sile nazizma in fašizma, da bi jo uničile in da bi nas oropale svobode in prostosti in da bi iz svobodnih ljudi naredile zopet sužnje, vso našo pomoč! Strnimo se okrog našega velikega predsednika Roosevelta. Nudimo mu vso moralno in vsako pomoč, da uspešno porazi vse temne sile in sovražnike naše demokracije in da bo po tej krvavi borbi nam zasijala še svetlejša in še širša demokracija. To naj bo naš cilj v naših vojnih prizadevanjih, pa tudi naša molitev k Bogu na letošnji praznik dela!

POROČILO O SKUPNI PRIREDITVI ZA SLOVENIJO

Joliet, Ill.

V nedeljo dne 22. avg. t. l. je slovensko ljudstvo v Jolietu in okolici zopet pokazalo, da mu še bije srce za svoj narod, da še goji ljubezen do rojstne grude in do trpečih bratov in sester v sedanjem tužnem stanju. To nedeljo se je, kakor je bilo oglašeno v listih, vršila velika prireditev v pomoč stari domovini.

Bil je lep dan, kakoršnega smo želeli. Že zgodaj so rojaki prihajali na farni park; vsakotermu se je poznalo, da se zaveda, da gre za pomoč rojstni domovini. Malo pred 12. uro se je od spretnim vodstvom maršala Mr. Johna Živetza ml. razvila pestra povorka. Za ameriško zastavo na čelu so korakale Kadetnje SZZ v svojih lepih uniformah, za temi žene in mladinski krožki SZZ in KSKJ v narodnih nošah, za temi pa društvo Najsv. Imena z svojimi številnimi člani, potem mašni strežniki in častiti gospodje duhovniki. Procesija je šla do lepo okinčanega oltarja, kjer je bila že zbrana velika množica faranov in rojakov iz bližnjih naselbin. Ob 12. uri se je pričela slovesna sv. maša za zmagoto, katero je daroval č. g. Franc Gabrovšek; asistiralata sta mu domači župnik Rev. M. Butala in bogoslovec Albert Adamich, ceremonijar pa je bil pom. župnik Rev. G. Kuzma. Med sv. mašo je imel č. g. Gabrovšek globoko zamišljeno pridigo o ljubezni do bližnjega, ki je segla vsem do srca. Krasno petje cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom profesorja Antona Rožmana je to veličastno službo božjo še povečalo.

Po sv. maši se je pričel popoldanski program. Nastopile so naše vrle kadetnje SZZ, splošno znane zmagovalke; proizvajale so jako zanimive točke, ki so jih le ta vrila slovenska dekleta zmožne, za kar so žele viharno priznanje od občinstva. Nastopili so tudi mladinski krožki SZZ in KSKJ ter lepo proizvajali svoje naloge, za kar so tudi želi splošno pohvalo. Nato je sledil odmor in so se udeleženci okrepčali pri dobri postrežbi.

Ob 3. uri se je za narod zgrnil v veliko dvorano ter jo zasedel do zadnjega prostora. Predsednik društva Najsv. Imena je otvoril govorniški program s primernim nagovorom in pozdravom č. g. F. Gabrovšku in vsem navzočim, nato je zaigrala godba himno "Star spangled Banner", nakar je predsednik pozval vse v dvorani, da počaste in pozdravijo ameriško zastavo, kar so z ve-

likim navdušenjem storili; istakotako so pozdravili slovensko trobojnico in obljubili njej pomagati do svobode. Nato je cerkveni pevski zbor zapel pesem "Pozdravljeni". Nato je nastopil č. g. župnik Rev. M. Butala, ki je v lepem govoru pozdravil č. g. F. Gabrovška in vse navzoče ter priporočal, da pomagamo trpečim rojakom v stari domovini. Nastopila sta tudi Mr. Jos. Zalar, gl. tajnik JPO-SS in blagajnik SANSa ter Mr. Louis Zeleznikar, tajnik društva Najsv. Imena, lokalne podružnice JPO-SS in podružnice SANSa. Oba sta v jedrnatih besedah spodbujala navzoče, naj pomagajo naši novi domovini v boju za svobodo in kruto prizadetim bratom in sestram v stari domovini. Med presledki govornikov je igrala godba, in cerkveni pevski zbor je zapel več lepih narodnih pesmi, ki jih je občinstvo z velikim aplavzom odobravalo. Nato je župnik Rev. M. Butala, predstavil č. g. F. Gabrovška, nakar je godba zaigrala njemu v počast slovensko koračnico "Napraj Zastava Slave". Nato je viharno pozdravljen nastopil č. g. govornik, ki nam je temeljito razložil dogodke in položaj v stari domovini, odkar so jo kruti trinogi Nemci in Italijani podjarmili in razkosali. Le v Ameriko imajo zaupanje, da jih bo rešila, le od vas pričakujejo pomoči, ter je tople priporočal, podpirajte v vse pomožne akcije in delo SANSa, ker le s skupno pomočjo ameriških Slovencev bo Slovenija zopet vstala in oživela. Govor č. g. Gabrovška je bil z velikim navdušenjem odobran, segel je vsem globoko v srce in obudil še večjo ljubezen do našega trpečega naroda. Mnogi so imeli solzne oči, ko so čuli, koliko trpe rojaki onstran morja. Č. g. župnik se je lepo zahvalil č. g. govorniku in obljubil, da bomo jolietski Slovenci storili vse kar bo v naši moči in pomagali našemu trpečemu narodu. Nato je godba zaigrala himno "Amerika", ki je bila spremljevana s petjem občinstva. Nato je predsednik z zahvalnim govorom zaključil popoldanski program. Potem se je pa razvila prav slovenska medsebojna zabava, kakoršne še ni bilo na našem parku. Vsi smo bili navdušeni za svoj narod.

Kot predsednik društva Najsv. Imena, pod katerega pokroviteljstvom se je ta prireditev vršila, si štejem v dolžnost, da se javno zahvalim vsem; ki so pomagali, da se je tako sijajno obnesla v narodnem in finančnem oziru. Pred vsem se lepo zahvalim č. g. župniku Rev. M. Butali in pomož. žup-

niku Rev. G. Kuzmi za priporočila v cerkvi, za nasvete in pomoč pri pripravi in na slavnostni dan. Najlepša hvala č. g. F. Gabrovšku, ki se je potrudil, da je prišel k nam iz daljnega New Yorka ter daroval sv. mašo in nam dal spodbudne zanimive govore, katerih ne bomo pozabili. Lepa hvala Rev. Flajniku za udeležbo. Lepo hvalo izrekam tajniku društva Najsv. Imena, Mr. Louisu Zeleznikarju, ki se je neumorno trudil pri delu v pripravah. Lepa hvala Mr. John Živetzu ml. in vsem, ki so pisali v liste, tako tudi lepa hvala slovenskim listom, ki so priobčili dopise, kakor tudi našim lokalnim listom in jolietski radio postaji za oglaševanje. Iskrena hvala kadetinjam in krožkom za njih častne nastope, tako tudi ženam v narodnih nošah. Hvala članom društva Najsv. Imena za lepo korporativno udeležbo. Lepa hvala Mr. Antonu Rožmanu in cerkvenemu pevskemu zboru, istakotako cerkvenim odborom ter odborom in odborcem vseh društev v naselbinah, kakor tudi članstvu, za sodelovanje. Iskrena hvala šolski godbi in Mr. De Voltu za igranje pri popoldanskem programu, tako tudi Mr. Fredu Troppetu in sinu, ki sta brezplačno igrala zvečer. Lepa hvala častitim šolskim sestram za kinčanje oltarja. Najlepša hvala pa vsem brez izjeme, ki ste pomagali z delom ta dan. Rad bi vse te naše dobre moči, žene in dekleta, ki so tako vneto delali ves čas za večji uspeh v pomoč trpečemu narodu, z imeni objavil, pa je številno preveliko in vem, da tega tudi ne želite, kajti poznam vašo narodno zavest, vašo požrtvovalna dobra srca, da ste delali iz namena, da čim več pomagate trpečim bratom in sestram v tužni domovini. Zato še enkrat prisrčna hvala vsem! Imate lahko zavest, da ste pomagali pri plemenitem delu. Končno pa še prav lepa hvala vsem, ki ste se udeležili te prireditve, domači kakor tudi rojaki iz drugih naselbin, z vašo sijajno udeležbo ste pokazali, da ljubite svoj narod in mu želite pomagati v teh težkih časih, v katerih se sedaj nahaja. Hvala vsem! Le tako naprej, dokler ne bodo naši zatirani bratje in sestre v lepi nepozabni Sloveniji dosegli isto svobodo, kot jo uživamo mi v svobodni novi domovini Ameriki.

Z rodoljubnim pozdravom,
Andrew Hochevar,
predsednik dr. Najsv. Imena
fare sv. Jožefa.

RAZNE NOVICE

West Pullman, Ill.

Na Veliko mašo, 15. avg., je bilo na West Pullmanu in v okolici strašno neurje. Toča je padala debela kot orehi in je napravila veliko škodo ne samo na Victory vrtovih, ampak tudi na avtomobilih, ki so imeli iz platna streho. Mojemu sinu je že vso streho preuknjala, da je moral drugo dejati gori. Količor bolj proti severu je bilo, toliko huje je bilo; kar drevje je lómilo in garaže prevračalo. Na enem mestu je garažo vzdignilo in jo vrglo v zadnji konec hiše in poškodovalo še hišni porč.

Sinova žena na ta list naročenega Antona Jakše je še zmeraj bolna, odkar je februarja povila hčerko; tako jo noče bolijo, da komaj hodi. Njena mati, Mrs. Rozalija Sodac, je še tudi bolna. Mrs. in Mr. Joe Knaus sta tudi slabega zdravja, kakor jaz. Želim, da bi vsi, med njimi tudi jaz, kmalu dobili nazaj zaželjeno zdravje.

Na dopustu je bil par dni George Gabriel, nečak naročnika tega lista Franka Gabriella.

Ker drugih novic ni, naj pa malo opišem svoje počitnice, ki sem jih imel v Pow Pow, Mich., pri svojem prijatelju Jožefu Kondi. Kakor je že znano, ima

obširno farmo. Mislil sem si, kako bom srečen, ker si bom lahko malo odpočil na svežem zraku, česar sem bil zelo potreben.

Pridem tam 7. avg. z busom in pokličem Jožeta na telefon, naj pride in me potegne domov. Takoj je priletel po mene, potem pa je bilo najprvo, da sem moral k mizi sesti, ki jo je Mrs. Konda obložila z dobrimi stvarmi, da sem se prav dobro okrepčal; Jože je prinesel pa onega od zida, prav izvrstno kapljico. Potem pa mi Jože reče: "Veš, Martin, ravno prav si prišel. Treba bo pokositi 12 akrov detelje; pri nas ji pravijo kranjska detelja, gori na Kranjskem ji pravijo rdeča detelja, tukaj pa 'clover'." Pa naj bo že kakršna hoče, poležana je bila vsa tako, da se je težko kosilo. Potem, 9. avg., pravi Jože: "Veš Martin, ti boš šel kosit danes!" Jaz pa rečem, da nisem kose vzel s seboj. Pa mi reče, da jo ima on in da jo bodo že konji gonili, jaz bom pa samo sedel gori in se vozil kakor gospod. To, sem si mislil, pa ne bo preslabo. Potem je Jože osedlal konje, pa hajdi kositi. Jože je najprej, kakor pravijo, oboral četrtno prostora, potem pa mi reče: "Sedaj pa ti gor, Martin, pa gledaj, da bodo konji hodili hitro!" Jaz začnem in je šlo še precej dobro; ko le ne bi bila detelja poležana. Večkrat se mi je kosa zadelala in sem moraj nazaj "štukat", da sem koso očistil, potem je pa spet šlo nekaj časa. To je bila največja smola, ker konji niso mene poznali, jaz pa njihov. Jožetovi sosedi so si morali gotovo misliti, kje je neki Jože staknil tega pomagača, ki tako kriči. In zares sem kričal, da so me gotovo lahko dve milj daleč slišali. Kaj sem pa hotel? Če so šli konji počasi, se mi je kosa davila, če sem pa hotel, da bi šli konji hitro, sem moral pa kričati, ker gažlje nisem imel, ne koročaca, da bi jih ovrknili. Pa sem vse nekako pokosil, čeravno bolj počasi, kar mi je bilo odmerjeno za tisti dan. Jože je bil tudi tisti dan v trtju gotov, zato sem rek: "Hvala Bogu, da mi ne bo treba zopet drugi dan tako hudo kričati!" Bal sem se, da ne bi ohripel.

Vreme je bilo kakor nalašč za krmo, potem smo pa začeli voziti domov. Jože je potem vsaki dan še en četrt pokosil. Tako smo šli naprej in vsaki dan po dva do tri vozove spravili.

Naročnikov tega lista Mr. in Mrs. Joe Bucharjeva hči in njen mož sta prišla tja pogledat. Mr. Rudolph Conar, njen mož, se je prišel v Benton Harbor kopat v blato, ali kakor pravijo, "mud bed", potem sta prišla pa še tja pogledat in sta nam en dan pomagala pri krmi. Mr. Conar je tako kihal kakor mlad polh, ker ni takemu prahu vajen. Tudi me je vprašal pozneje, če sem tudi jaz dobil pri tistem delu kaj čigerjev — to so menda kločiči —, on da jih je poln po nogah pod koleni. Jaz jih nisem nič čutil; on mora biti že bolj sladak.

Ko smo bili s krmo gotovi, smo šli pa obiskat mamó Sitar. Ona je naročena na vse slovenske katoliške liste. Takoj nam je postregla z žlahtno kapljico in smo se o marsičem pomenili. Njen sin je bil tudi pri vojaki, pa so ga domov poslali, da pomaga na farmi. Drugačeta sina žena pa je bolna že celih 14 let. Odkar je imela prvega otroka, ni bila več zdrava, namreč ni mogla nič več z rokami, ne z nogami. Videl sem jo v cerkvi in se komaj premika. Ko smo prišli, nam je mama takoj povedala, da jo je ravno tisto nedeljo peljal mož v Hot Springs, Arkansas, če ji bo kaj pomagalo. Bili so že povsod, pa nič dosti ne pomaga. Uboga reva je.

Obiskal bi bil še več ljudi (Nadaljevanje na 5. strani)

DOGODKI

Med Slovenci pa Ameriki.

Šest iz družine

Soudan, Minn. — V tukajšnji Veselovi družini je 10 otrok, izmed teh jih pa 6 služi Strica Sama, namreč Sgt. John M. Vesel, Cpl. Louis J., Pvt. Edw G., Pfc. Anthony J. in Martin. Zadnji je pri mornarici, drugi pa so pri armadi. Njihova sestra Anne pa je pri WACs. Izhajajo iz družine, ki je izgubila očeta leta 1924, mater pa leta 1930.

Na dopustu

Conneaut, O. — Na 9 dnevni dopust je dospel domov Thomas Henry Berus, ki služi pri mornarični rezervi in obiskuje Case School of Applied Science, del mornaričnega V-12 programa, v Clevelandu. Thomas je sin Mr. in Mrs. John Berus iz Conneaut, O. Njegov brat John služi pri armadi v San Antonio, Texas.

Pridite na sejo!

Pueblo, Colo. — Člani in članice društva Western Star, št. 16 ZSZ, ste vlnudno vabljeni, da se v obilnem številu udeležite seje 8. septembra v dvorani društva sv. Jožefa. Po seji bo malo zabave. — Rose Lesar.

Na počitnicah

Pueblo, Colo. — Corp. Harry Rasket je prišel domov k staršem Mr. in Mrs. Louis Rasket, 305 Spring St. Tech. Sgt. Frank Kastelic je prišel na dopust k Mr. in Mrs. Kastelic, 502 Moffat St.

Mnogo naših fantov pride domov na dopust, pa jim ne vem imen, ker jih je tako veliko. Da bi le vsi kmalu prišli za stalno domov! — J. M.

Božična darila

Washington, D. C. — Poštni urad naznanja, da je treba odposlati božična darila ameriškim vojakom, ki služijo preko morja, enkrat med 15. sept. in 15. okt., da jih bodo prejeli do 25. dec. Za mornarje je pa treba odposlati med 15. sept. in 1. nov. — Zavitič ne smejo tehtati nad 5 funtov in ne smejo biti dolgi nad 15 inčev, ali nad 36 inčev počez in podolgem.

Krstni boter

Chicago, Ill. — Pvt. Frank Tomažič ml. piše domačim na 1901 W. Cermak Rd. iz Indianapolis, Ind., kjer obiskuje vojaški finančni tečaj, da je bil tam pred kratkim za krstnega botra tovarišu, ki je prestopil iz neke prestantovske sekte v katoliško vero.

Padli vojaki

Cleveland, O. — V vojni zoni južnozpadnega Pacifika je dne 29. julija padel Cpl. John J. Novasel. Strabane, Pa. — Na Pacifiku je padel Frank Sterle, Jr., star 28 let.

Forest City, Pa. — Joseph M. Jereb, star 25 let, je 19. julija padel na južnozpadnem Pacifiku.

Letalska nesreča

Hermine, Pa. — Ko je 13. avg. vojaški bombnik tresčil na tla v Avon Parku, Florida, je bil med 6 smrtnimi žrtvami tudi Slovenec Louis Flesik (Flišek), štabni saržent, star 20 let.

Marchanova prireditev

Chicago, Ill. — Mr. George Marchan, voditelj jugoslovanske nedeljske radio ure v Chicagu, naznanja, da se bo o priliki desetletnice omenjene radio oddaje v nedeljo 17. oktobra vršila velika glasbena prireditev in zabava v Bohemian American Hall na 18. cesti.

PREGLED POLOZAJEV IN RAZMER OB ČETRTEI OBLETNICI SEDANJE VOJNE

V sredo 1. septembra je minulo štiri leta, odkar je Hitler brutalno napadel Poljsko. Nazistijske legije, katere je Hitler s svojimi naziji pripravil od svojega nastopa kot diktator Nemčije, to je od 30. januarja 1933, so udarile v Poljsko, s tem pa je zagorela streha nad Evropo.

Kako je Hitler prišel do moči v Nemčiji, je čitateljem že znano. Kako je blufal pozneje razne državnike, je tudi znano. Voditelji demokratičnih držav so bili v političnem barantanju s Hitlerjem zelo kratkovidni. One, ki še žive, je v tem oziru prav lahko sram, da so se dali vleči za nos navadnemu pleskarju.

Po zadnji svetovni vojni so zavezniški organizirali Ligo narodov. Na zasedanju Lige narodov so bila večna razpravljajnja, kakih temeljnih zaključkov pa je bilo malo, ali pa sploh nič. Neodločnost ter cincažne diplomacije demokratičnih držav je bilo tisto zlo, ki je preprečilo japonske militariste, kakor tudi fašistične in nazistijske voditelje, da voditelji demokratičnih dežel niso imeli dosti resne volje, da bi obdržali med narodi s kakim resnim in odločnim nastopom red in mir. Prvi, ki so postavili avtoriteto Lige narodov na preizkušnjo, so bili Japonci. Leta 1931 so raztrgali znano pogodbo med devetimi silami in vse druge mednarodne obveznosti in so napadli Kitajsko s tem, da so udrili v Mandžurijo in jo osvojili. Pozneje so našli nove preteveze in vodili vojno naprej proti Kitajski. In Liga narodov, kaj je storila? Nič. Diplomate v Zenevi so se malo spogledali, pritrjevali, da to ni prav, a kaj več ni storil nihče. Japonski militaristi so v tem spoznali, da Liga narodov nima nobene moči, oni, ki so jo ustanovili, pa nobene odločnosti. In to so bili v prvi vrsti Angleži in Francozi.

Drugi, ki je postavil Ligo narodov na preizkušnjo, je bil Benito Mussolini. Kakor pradt je šel s svojo vojsko nad Etiopijo, uporabljal celo prepovedana sredstva v vojskovanju, kot strupene pline, itd. Kaj je storila Liga narodov? Zopet nič.

Nič čudnega ni, da je Hitlerju, ki je med tem prišel na krmilo v Nemčiji, zrastel greben. Takoj je začel snovati razne zlobne načrte. Med avstrijske Nemce je začel širiti svoj nazizem. Leta 1934 so naziji uredili vse, da je bil kancelar Dollfus umorjen. Leta 1936 je Hitler odpovedal vse obveznosti do pogodb, katere je podpisal za Nemčijo pokojni Stressman ob raznih prilikah. Uvedel je zopet obvezno vojaško službo in še isto leto vkorakal v porensko zono in jo zasedel. Kaj je storila Liga narodov? Razen nekaj protestov, ki so jih izgovorili v Zenevi ob zasedanjih, ni bilo nič drugega. Hitler je videl, da lahko dela kar hoče, in je leta 1938 vkorakal v Nemško Avstrijo ter jo osvojil. Potem je začel rogovilliti glede Sudetov in dosegel za diplomacijo demokratičnih dežel najsramotnejšo monakovsko kupčijo. Mlada češoslovaška republika je bila s tem umorjena. In Liga narodov, kaj je storila? Nič. Otroško navdahnjen Chamberlain je prinesel iz Monakovega v London celo Hitlerjev podpis, da ne bo začel nobene vojne, vsaj za 25 let ne, po ureditvi sudetskega vprašanja. Si morete misliti večje najvnosti, kot to, da je stari državnik vzel resno besedo verolomnega Hitlerja? Čez dobrih pet mesecev je Hitler že zasedel Češoslovaško. Dne 1. septembra istega leta je že napadel Poljsko. Vse

to je napravil isti Hitler, ki je podpisal par mesecev preje Chamberlainu v Monakovem obljubo, da vsaj 25 let ne bo začel nobene vojne.

Med tem je monakovski ganster je delal nove načrte za zavojevanje Evrope in nato vsega sveta. On in njegov zunanji minister von Ribbentrop sta se bala edino dveh večjih front ob istem času. Da bi se temu izognila sta stopila v zvezo z Rusijo in začela iskati pogodbo s Sovjetsko Unijo, ki naj bi držala toliko časa, da bi se Hitler znebil nevarnosti na drugih krajih, nakar bi jo odpovedal in nato napadel. Stalin je na pogodbo pristal, ker Rusija še ni bila pripravljena za spopad. Hitler je nato napadel Poljsko, misleč, zdaj, ko imamo pakt z Rusijo, se ne boste upali ne Anglija ne Francija dvigniti prsta proti nam. Tu se je Hitler zmotil. Anglija in Francija sta mu napovedali vojno, in evropski krvavi ples se je začel. Hitler je imel v začetku srečo v tem plesu. Sosedne države je davil eno za drugo, vsako posamez. Angleže je zapodil s kontinenta, Francijo porazil, glavni del zasedel, v drugem delu pa postavil sebi naklonjeno vlado v Vichiju. Evropa je moja, si je mislil Hitler. Toda tam za mojim hrbtom na vzhodu imam še premočnega sosedu. Tudi Rusijo moram zlomiti! Napravil je tozadevne načrte. Organiziral je silno vojsko, nakopičil silne zaloge orožja in materiala in udaril v juniju 1941. Takrat, ko je ukazal napasti Rusijo, si je Hitler podpisal svojo lastno smrtno obsodbo. Takrat se tega ni zavedal, danes pa se tega dejstva gotovo zaveda, toda prepozno. Prostrana Rusija in njena številna in dobro izurjena vojska ste Hitlerjevi vojski izpili kri. Danes se o Rusiji lahko zapiše, da je rešila svet pred Hitlerjem. S pomočjo ameriškega orožja in številne ameriške in angleške vojske pa bo Hitler poražen tudi na zapadu, in Nemčija bo kaznovana za dolgo dolgo, ker je sledila svojem fanatiku Hitlerju.

Slika položajev in razmer je za zavezniške, ali kakor se zdaj imenujejo, Združene narode, veselejša, kakor je bila pred štirimi leti. Toda popolnoma zadovoljiva še ni. Solidarnost med zavezniški obstaja v prizadevanju za doseganje zmage nad osiščem. Ampak to ne pomeni, da je med zavezniški tudi politična solidarnost in sloga. Slaba znamenja v tem oziru so n. pr. ameriško-angleško razlikovanje v mnenju glede priznanja francoskega Osvobodilnega odbora. Med generalisimom Chiang Kaishekem in Stalinom vlada hladno razmerje. Spor med Poljaki in Rusi ne obeta nič dobrega. Dalje politični odnošaji med Anglijo, Ameriko in na drugi strani Rusijo tudi ne kažejo prave iskrenosti. Konferenca v Quebecu se ni udeležil noben ruski zastopnik. V Casablanci istako ne. V Siciliji so zavezniški ustanovili takozvano vlado AMGOT, ki vlada in upravlja otok. Rusi pa so med tem sami objavili program za "prosto Nemčijo".

Ob takih razmerah je stopil svet to sredo v peto leto vojne. Veselih in dobrih znamenj ne manjka, kar se tiče uspehov na bojnih poljih proti osišču. Da bo padlo osišče, ni dvoma. Toda med zavezniški se pa zdi, da je najpotrebnejše, da začno med seboj delati iskreno in zapupno napram eden drugemu. Po tej vojni bo treba ustanoviti in organizirati skupni mednarodni odbor, ki bo vodil svet, pa obenem pazil, da se take tragedije in za civilizane narode

Dva Amerikanca sta se dala fotografirati pri topu, ki so ga bežeči Nemci pustili na nekem sicilijanskem bojišču. Pfc. Joseph Cassano, New York City, stoji ob strani; Sgt. Jack Fosie, Berkeley, Calif., je pa splezal navrh.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

DOBIL MEDALJO ZA GOLJAZ

Ni se boril na fronti, ni bil ranjen, nobenega sovražnika ni ustrelil, nobenega vjel in nobenega ranjenega tovariša ni rešil, vendar je saržent Dzuba prejel medaljo Častne Legije. Odlikovan je bil zato, ker je kuhal vojakom izvrsten goljaz. Takole se glasi uradno poročilo Vojnega oddelka: "Kot bataljonski staff sergeant je Sgt. Edward M. Dzuba iznašel več načinov, da je iz ostankov vojskih živil pripravil izvrstne, tečne in hranilne jedi ter je s tem veliko pripomogel, da se je pri hrani več prihranilo in da so imeli vojaki boljši tek."

OTOKI PO DOLARJU

Naš Vojni oddelak je stalo ravno tri dolarje, ko so bili zavzeti trije otoki ob sicilijanski obali, torej dolar za vsak otok. Capt. R. E. Gerard iz Lake Charles, La., in Lieut. P. Testa iz Vernon, N. J., sta tvorila celo osvojitveno armado. Najela sta ribiški čoln za \$3, potem sta pa zavzela otoke Farignana, Levanzo in Maretimo. Z otoki vred sta zavzela tudi 1,027 mož italijanske posadke in precej zaloge malega orožja. Potem ko so ju italijanski ribiči

zalostne drame, kakor je bila zadnja in kakor je sedanja vsakna, ne bodo ponavljale vsakih par deset let, kakor dosedaj.

varno prepeljali skozi podminirano vodovje, ju je neki italijanski vojak spremil k italijanski posadki, kjer se je poveljnik podal radovoljno brez vseh nadaljnjih ceremonij.

NAJDRAGIJE MESO

Kaj bi rekli, ko bi morali plačevati svinjino po \$23,839 funt? Po tej ceni so prodali 200 funtov težkega 5 mesecev starega prašiča "Congress King" na dražbi za vojne bonde o priliki Victory banketa Narodnega Duroc kongresa v Memphis, Tenn., 30. julija. Zaradi tega slavnega prašiča je bilo pri tej priliki prodanih vojnih bonдов za \$4,767,900, kar pride \$23,839.50 na funt. "Congress King" je najdragocenejši sčetinar, kar jih pomni zgodovina. Dobila ga je Missouri Duroc Breeders' Association.

KRALJ PRISPEVA SVOJ DEL

V Angliji morajo sedaj uporabiti vsako ped zemlje, da pridelajo več živeža. Tudi kralj Jurij noče zaostajati za drugimi, zato je dal svoje zasebno igrališče, kjer je igral golf, preorati in zasejati z ovsom in ržjo. Tudi 6 akrov pred kraljevo hišo, kjer je prej rastle travica, so preorali in zasejali z ržjo. Kjer je imel prej cvetlične gredice, pa raste zdaj petušiljan belo korenje (parsnip).

NISO JE MOGLI ZAPRETI

Pravijo, da ima vsaka stvar svojo dobro stran, tako je včasih tudi pripravno, ako je člo-

vek izredno rejen. Neka Miss Rose Mann iz New Jersey, stara 31 let, imenovana 'Big Rose', tehta 360 funtov. Ker je nekoga pretepla, so jo hoteli zapreti v ječo. Skozi glavna vrata je lahko prišla, ker se je obrnila postrani. Ko jo je pa jetniščar pripeljal do celice, ni mogla skozi vrata, ne postrani in ne na noben drugi način. Morali so jo izpustiti, pa se tolažijo, da jo bodo lahko ujeli, kadar bodo imeli narejena večja vrata v celici, ker pri taki teži ne bo mogla posebno daleč pobegniti.

ČESA SE NE DOMISLIJO!

Dodatna galona gasolina še vedno ni zadosti, da bi si avtomobilisti na vzhodu lahko privoščili malo vožnje za zabavo. Neka skupina v New Yorku pa bi bila na vsak način rada napravila izlet in se je domislila, da to lahko naredi pod pretvezo pogrebne spreveda. Neki policaj je opazoval ta "pogrebni spreved", ko je avtomobil za avtomobilom švigal mimo njega. Zdelo se mu je, da mora biti nekaj narobe, ker so bili v vseh avtomobilih samo mladi ljudje in se niso čisto nič tako obnašali, kakor se navadno obnašajo ljudje na pogrebih. Bilo je toliko smejanja, da je končno policaj spreved ustavil. Odprl je tudi mrliški avtomobil. Namesto mrljice je našel notri kopalne obleke in orodje za igranje tenisa in golfa. S tem je bilo "pogreba" in izleta konec.

ITALIJANSKI DRŽAVNIK CRISPI O REKI

Znani italijanski državnik Franc Crispi pripoveduje v svojih spominih, da je dejal avstro-ogrskega zunanjemu ministru grofu Andrássyju o priliki pogajanj leta 1877 sledeče: "Trditev, da hočemo mi imeti Reko je smešna. Kaj bi le z njo? Pristanišča so zato, da posredujejo izvoz blaga! tisti, ki jih ima, mora imeti tudi one pokrajine, iz katerih to blago pride."

UKINJENE IZVOZNE CARINE IZ SRBIJE V NEMČIJO

(Posneto iz Bazovice z dne 13. 6. 1943). Srbska vlada je izdala naredbo, s katero so ukinjene vse carine in sporedne dajatve pri izvozu blaga iz Srbije v nemško carinsko področje, ki obsega nemški rajh vključno češkomoravski protektorat.

FRANK KERŽE DAJE SMERNICE SANS-U

P. Bernard Ambrožič OFM.

V najnovejšem newyorškem pismu v Enakopravnosti Kerže spet bere levite SANSu. Naj že vendar enkrat pusti SANS iz svojih računov Churchilla, Roosevelta in deželi, ki jih ta dva predstavljata, pa naj upre svoje oči — samo in izključno — v Rusijo. Tako uči Kerže. In svoj nauk skuša dokazovati na različne načine, toda brez prave logične razporeditve. Zato je njegov nauk prav za prav velika konfuzija.

Videti je, da bi SANS storil — po mislih Franka Keržeta — dovolj za svoje stike z Rusijo, ako bi se stoprocentno opredelil — za partizane, vsem drugim faktorjem v današnji svetovni borbi pa — fige pokazal. Vzemimo samo tri stvari iz Keržetove tirade.

PRVIČ — Kerže očitno misli, da se bo vsa stvar prav iztekla, ako se čim manj poudarja potrebe sloge, namesto nje pa razdor. On mora na primer vedeti, da katoličani v SANSu ne morejo potegniti in tudi ne bodo potegnili izključno s partizani. Ako se bo forsiral priznanje partizanov — in samo njih — se mora SANS razbiti in z njim se mora razbiti naša narodna sloga. Če je pa dovolj, da kaka posamezna stranka vodi vso našo politiko, čemu se je vse od začetka toliko poudarjala potreba sloge? Zakaj niso takoj od začetka ustvarili SANSa iz samih partizanskih simpatičarjev, da bi ne bilo teh današnjih trenj in še večjih, ki se obetajo od strani onih, ki izsiljujejo splošno priznanje partizanov?

Kakor želi Kerže razbiti slovo v malem, namreč med Slovenci, tako jo skuša tudi v velikem — med Zavezniški. Samo Rusija in spet samo Rusija! Nihče ni nasproten temu, da SANS skuša tudi s pomočjo Rusije doseči svoje namene, saj je tudi Rusija udeležena v delu za obnovo sveta, toda ne gre nam v glavo, zakaj bi bilo treba pri tem v nič devati Ameriko in Anglijo, ki prav gotovo TUDI nekaj dosegeta in bosta poleg Rusije TUDI imeli besedo pri mirovni konferencah. Zakaj prilivati olja nesporezumu, ki ga vsak pameten človek obzaluje, kolikor ga je, med Rusijo (Stalinom...) in zapadnimi Zavezniški? In če preteklost toliko dokazuje kot piše Kerže, o zapostavljanju Slovanov od strani Anglije, naj se spomni, da je Londonski pakt iz leta 1915 tudi Rusija sprejela, vsaj prikimala mu je, čeprav ga naravnost podpisala ni. Seveda je bila to carska Rusija. Kar se pa tiče današnje Rusije, mora šele pokazati, kaj prav za prav

misli o slovanstvu. Dozdej je to še veliko vprašanje. Samo s tem, da na vse kriplje propagirana današnje slovenske in jugoslovanske partizane, je še kaj malo dokazala, da ji gre za slovanstvo. Partizane bi prav enako podpirala in jih podpira vsepovsod, kjerkoli jih more najti.

Mi nimamo nič proti temu, da jemljemo Rusijo v poštev pri svojih aspiracijah, toda ne tako, da bi vsem drugim faktorjem kazali fige.

DRUGIČ — Kerže trdi, da je med Slovenci veliko podpornikov Ottona, še več pa med Hrvati. Skuša narediti vtis, da je med Hrvati takoreč za Ottona po večem vsa masa naroda. Ker pa vemo, da se Hrvatim očita tudi simpatije s Hitlerjem, Mussolinijem, Frankom... in ker poleg tega vemo, da jih je precej za popolno hrvatsko neodvisnost, precej pa tudi za jugoslovanstvo v prav istem smislu kot se je izrekel zanj naš Slovenski Kongres — koliko pa še ostane med Hrvati procentov za — partizane?

In vendar hoče Kerže skupno z nekaterimi SANSovci dokazati, da imajo med Hrvati ogromno večino partizani, zato se mora SANS (potom Adamiča) vezati edino le s partizansko skupino Hrvatov!!! Logika? Ali ni napel Kerže s tisto trditvijo veliko več v prilog protipartizanskih ljudi v SANSu in med narodom ko nasprotno? Dosegel je ravno nekaj drugega kot je hotel.

In če bi se pustili v to vprašanje glede Srbov, bi prišli do precej enakega zaključka!

TRETIČ — Kerže naredi s svojo novo pisarjavo vtis, da bi Rusija morala že davno imeti Carigrad in Jugoslavija Solun. To je nekaj prav podobnega, kot je pisal pred dvemi leti v Glasu Naroda, da mora po tej vojni Slovenija dobiti Gradec in Dunaj, ali vsaj vse ozemlje blizu do Dunaja. Takrat mu je Etbin Kristan dal po krempljih v "Cankarjevem Glasniku" in potem je Kerže dolgo molčal. Ne vem, če radi tega ali — kljub temu. Ker zdaj "Cankarjevega Glasnika" ni več, in ni videti, da bi Kristan kam pisal, bo morda to pot Kerže ostal pred Kristanom varen. No, naj za sedaj ostane varen tudi pred nami in mu ne bomo povedali s Kristanovimi besedami, da prav za prav zagovarja — Hitlerizem. Rajši počakajmo, da vidimo, kaj bo še napisal.

Kar se pa tiče starokrajških partizanov, bi res ne bilo napakno, če bi jih dobil v roke Stalin, zakaj prva stvar bi bila, da bi strogi mož med njimi uprizoril — "čistko"!

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah **Sedež: Joliet, Ill.** Inkrp. v drž. Illinois Severne Amerike. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushet, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedie, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemnich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruf Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 225 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Dema, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, poškodnin, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrt milijona dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelki. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIE, 301 Lime St., Joliet, Ill.

IZ SLOVENSkih NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

tam okrog, da nismo bili tako krmo zaposleni. Farmi Mr. Konde se pozna, da ima zdaj drugega gospodarja. Prej je bilo samo nekaj krav in konjev, sedaj pa ima Mr. Konda že 10 molznih krav in 5 telic za naprej. Ima tudi 18 prašičev, kokeši pa nič koliko, tako da ima vsega po malo, dela pa največ. Grozdje letos prav dobro kaže, samo bolj kasno bo zrelo kot lani. Torej, Jože in Mary, prav lepo Boglonaj za postrežbo in sitnost, ki sta jo imela z mano. Kadar bo grozdje zrelo, se pa zopet vidimo. — Prav lepe pozdrave pošilja vsem čitateljem tega lista

Martin Golobič.

NABIRANJE UPORABNE OBLEKE

Chicago, Ill.

Postojanka šte. 8 JPO-SS je pred kratkim poslala resolucijo, ki jo je njeno članstvo na seji soglasno sprejelo in se v njej obrnilo do vodstva slovenskega pomožnega gibanja s pozivom, naj uvede po naših naselbinah s pomočjo svojih krajevnih odborov organizirano in sistematično nabiranje uporabne obleke za naše ljudi v stari domovini, vodstvu samemu v vpoštevanje in vsem drugim postojankam pomožne organizacije pa v pretres in odobritev.

Kolikor je razvidno iz naših listov, se je že nekaj postojank pečalo na sejah s to resolucijo ter jo tudi soglasno odobrilo. Nekatere so že tiste svoje ukrepe sporočile naši postojanki, kar je popolnoma pravilno in na mestu. Vse naj bi to storile, da bo tako vedela naša postojanka, kakšen odmev je dobila naša resolucija pri naših krajevnih odborih.

Seve bi nekatere pa tudi rade vedele, na kakšen način naj se lotijo tistega dela. Ali mi pri najboljši volji ne moremo odgovarjati na taka vprašanja, ker mislimo, da je v smislu resolucije same to naloga, ki gre vodstvu naše pomožne organizacije.

Zdi se nam, da bi naši ljudje v tej deželi kaj radi začeli z nabiranjem uporabne obleke, pa

pričakujemo, da jim bo naše vodstvo dalo vsa navodila, ki so potrebna za organizirano in sistematično postopanje pri takem delu.

Za postojanko št. 8 JPO-SS
John Gottlieb, tajnik.

NOVICE IZ PENNSYLVANIE

Strabane, Pa.

Družina Frank Strle je prejela žalostno novice iz Washingtona, D. C., da je 25. julija njih sin Frank ml. umrl za ranami, ki jih je dobil v boju z Japonci. To je že drugi slovenski fant iz naše naselbine, ki je dal življenje za domovino in za osvoboditev naroda. Prvi je bil Bob Verceč, kakor je bilo poročano. Naše globoko sožalje obema družinama.

Naša postojanka SANS št. 55 bo priredila na Labor Day piknik v Drenikovem parku, to je na 5.—6. septembra. Odbor vas vljudno vabi, da se udeležite tega piknika v velikem številu in pomagajte svojim bratom in sestram onkraj morja, ker si sami ne morejo pomagati.

Naše članice SZZ vljudno vabim, da se udeležite prihodnje seje v velikem številu, ker bomo pretresovale razne reči.

Torej še enkrat, ne pozabite priti na piknik 5.—6. septembra, ker bo šel ves dobiček za stari kraj. Dne 12. septembra pa bomo priredili piknik za naše fante vojake.

Mary Tomšič.

ČEBELICE SO BILE PRIDNE

Lemont, Ill.

Vem, da se boste mnogi razveselili, če vam poročam, da vključ vsem težavam se je Lemontski čebelar, neutrudni Father John, odločil tudi letos svoje prijatelje in številne znance povabiti na medeno razstavo na Lemontskem hribu. Pravi, da so čebelice to leto podvojile svojo marljivost, tako, da boste lahko vsi, kateri pridete od blizu in daleč, povoljno postreženi.

Vsa medena umetnost bo vam na razpolago v nedeljo dne 12. sept. po blagoslovu, ki se bo vršil ob 1. uri popoldan.

IN THE GRIP OF FEAR.

LOUIS ADAMIČ IN NAŠA SLOGA

P. Bernard Ambrožič, OFM.

V interesu naše tako bridko ogrožene narodne sloge, pa še bolj v interesu čisto preproste resnice, prosim za objavo naslednjih vrstic:

V septemborskem "Harper Magazinu" se je spet pojavil Adamič s člankom o Sloveniji in nakopičil v njem stvari, ki naj se že imenujejo pomote ali netočnosti ali magari laži — resnica je daleč od njih!

Jaz, ki tole pišem, sem bil — kar priznam — eden najbolj gorečih zagovornikov Adamiča. Nisem ga zagovarjal in branil samo napram raznim kritikom s katoliške strani, tudi napram nekaterim drugače mislečim. Zdaj pa izjavljam, da sem v Adamiču srečal enega najbolj neresnih ljudi, kar sem jih videl kdaj v svojem življenju.

Že iz drugih znamenj sem sklepal zadnje čase na to neizprosno dejstvo, ta najnovejši izliv Adamičevega sovraštva do resnice me je do konca potrdil v mojih sumnjah.

Nikakor ni mogoče v kratkih besedah povedati, kar je treba v tej zvezi povedati. Bo pa moralo polagoma priti vse na vrsto. V naglici in za prvo silo le nekatere reči. Naj pri tem opozorim na dejstvo, da je Adamič, ali vsaj hoče biti, voditelj — naše narodne sloge!!! Zakaj je dr. Janez Krek Adamiču "a great and good man", medtem ko so njegovi sodelavci, Korošec in drugi, vse prej ko poštenjaki? In vendar so bili drug za drugim najči-

stejši Krekovi učenci in je on odobraval njihovo postopanje! Ostanle le eno: Ali je bil tudi Krek navaden podel "kjerikalec", ali so pa bili tudi njegovi sodelavci "great men"?

Korošec je bil duhovnik mariborske škofije in ne ljubljanske. Notranji minister ni bil nikoli med diktaturo, zato ni on uprizarjal tistih tortur. Zadeva konkordata je v Adamičevem spisu tako zavita in skrivnena, da nima pred resnico ne repa ne glave.

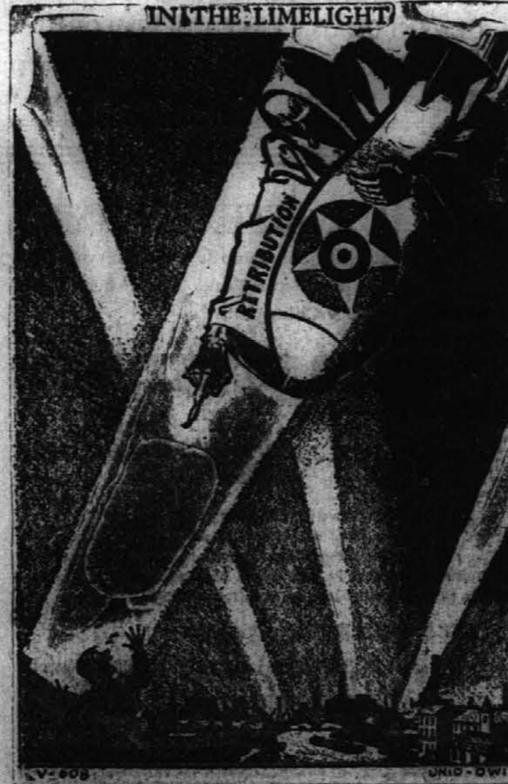
Natlačen je bil ban v CENTRALISTIČNO urejeni Jugoslaviji. Univerza in drugi učni zavodi so bili odvisni naravnost od Belgrada, ne pa od lokalnega bana. Tudi je čudno, zakaj je moral pri Adamiču Natlačen umreti kar celo leto in osem dni prej kot je v resnici umrl. Saj je imel Adamič v rokah zelo natančno poročilo o dogodku in okoliščinah dogodka.

In kako predstavlja Adamič svetu nesrečnega dr. Ehrlicha! Sicer so tega moža mazali že tudi naši slovenski dnevniki, toda tako vendar ne kot ga maže Adamič. Ehrlich se ni nikdar aktivno udeleževal kake strankarske politike. Kdor trdi drugače, je ali zapeljan ali pa sam slepari. Bil pa je velik narodnjak, svetel zgleđ Jugoslavana in Vseslovana — saj ga nam je rodil naš tužni Korotan in je zrasel naravnost iz Jarnikovih, Majarjevih in Einspielerjevih gredic. Da je bil na konferenci

Torej vsi, kateri le morete, potrudite se tudi to leto na ta naš prijazen sestanek pri častitih očetih frančiškanih na Lemontskem hribu.

Na svidenje torej, dne 12. sept. v Lemontu pri Mariji Pomagaj!

Romar.

v Parizu zato priznan ekspert za Koroško — tega seveda Adamič ne pove. Boljše: noče vedeti.

Kako se je izvršil atentat na tega moža, well, berite pri Adamiču. Resnica je, da je bila takrat Ljubljana obdana od žičnih ovir, da je bila vsaka voznja celo s kolesi strogo zabranjena — pa so vendar napadalci prišli do njega na kolesih, najsižebo na kolesih bicikla ali avtomobila — nemoten in neiskani od Italijanov. Adamič namiguje, da je bil Ehrlich — laški agent! Nekje smo svoj čas že objavili, da je radi krepkih memorandov, ki jih je Ehrlich pošiljal Lahom, bil Lahom prav tako na poti kot komunistom. Moral je torej s poti radi obojih.

In tako dalje, in tako dalje. Na to Adamičovo umazano v Harpeju ni mogoče molčati, pa naj bodo posledice take ali take. Lahko si mislimo, kakšna bo Adamičeva napovedana knjiga...

Toliko za sedaj. Za te vrstice prevzemam vso odgovornost. Mora se najti čas in prostor, kjer se bo od naše strani povedalo, kar je v tem primeru prav. Zlasti še zato, ker te stvari piše in objavlja "Voditelj slovenske in jugoslovanske sloge!"

PO KAT. SVETU

— London, Anglija. — Na Bavarskem so naziji internirali 1200 duhovnikov. Nahajajo se v koncentracijskih taboriščih. V Monakovem, omenjajo poročila, so naziji usmrtili sedem dijakov, ker so propagirali proti narodnemu socializmu in nazijem. Naziji zadnje čase gledajo s posebnim nezaupanjem na katoličane.

— Dublin, Irska. — V Cavanu na Irskem so te dni dogotovili veličastno katedralo, ki so jo posvetili sv. Patriku in sv. Felimu. Katedralo so gradili nad tri leta.

— Quebec, Kanada. — Mesto Quebec je postalo radi konferencie, ki se je vršila med Winstonom Churchillom in predsednikom Rooseveltom zelo popularno v vsem svetovnem tisku. Mesto Quebec je četrto najstarejše mesto na severno-amerškem kontinentu. Prebivalstvo pripada do 90% katoliški veri, pravi poročilo.

— Bern, Švica. — Nazijski razširjevalci raznih izmišljenih vesti, s katerimi imajo namen povzročati zmede so te dni razširili po Italiji vest, da sta Churchill in Roosevelt povabila sv. Očeta, da naj se preseli v Quebec, v Kanado. Kadar nazijski nimajo kaj drugega fabricirati, pa si izmišljajo take-le laži.

— Cleveland, Ohio. — Katoliške nižje in višje šole so prodale in razpečale za \$520,000 vojnih bondov v mestu Clevelandu. Tako katoliške ustanove marljivo sodelujejo z vlado v teh kritičnih časih.

— Chicago, Ill. — Rt. Rev. Msgr. Daniel Byrnes, objavlja, da odkar se je začel v septembru leta 1932 priporočati molitev sv. rožnega venca katoliškim družinam dnevno po deželi, je zdaj ugotovljeno, da dnevno opravlja to molitev po deželi že več, kakor 40,000 družin.

— London, Anglija. — List "Universe" javlja, da izmed 20,000 ulic v Londonu se imenuje kakih 500 z imeni svetnikov. V Montrealu, Kanada, pa nosi izmed 1479 ulic, 111 ulic imena svetnikov.

V VLAKU

"Dečko, koliko si star?" vpraša tuj gospod Jožka, ki se je vozil z materjo. Jožko na vprašanje trdovratno molči. Mati ga pokara, a Jožko ji zašepeče na uho: "Mama, ali je to sprevodnik?"

IZ URADA

SLOVENSKEGA AMERISKEGA NARODNEGA SVETA

3935 W. 26th Street, Chicago, Ill.

S seje SANSa 21. avgusta

Na 5. seji SANSa, ki se je vršila kot običajno v hotelu Shermanu v Chicagu v soboto, 21. avgusta, so bili navzoči: Kristan, Prislund, Zalar, Kuhel, Cainkar, Jurjevec, dr. Kern, Rev. Oman, Rev. Urankar, Zaitz in namestnica K. Župančič.

Med najvažnejšimi zadevami je bilo poročilo o ustanovitvi Združenega odbora ameriških Jugoslovancev v Pittsburghu 19. junija in o prvi seji Združenega odbora jugoslovanskih Amerikancev, ki se je vršila v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu 6. in 7. avgusta. Na seji v Pittsburghu so bili zastopani le Slovenci, Hrvati in Srbi, medtem ko so na konferenci v Clevelandu bili navzoči tudi zastopniki Bolgarov in Makedoncev. Ta seja je velikega historičnega pomena, kajti kot je znano, je to prvič v zgodovini, da je bil ustanovljen Združeni odbor, v katerem so zastopane vse jugoslovanske narodnosti, odnosno Slovenci, Hrvati, Srbi, Bolgari in Makedonci. Veliko zasluge za uresničenje ideje skupnega delovanja pripada SANSu, ki je na podlagi kongresne resolucije povzel potrebne korake in iniciativo. V Združenem odboru ima vsaka skupina po sedem zastopnikov, katerih število pa se more v bodočnosti po potrebi povečati. Predsednik odbora je Louis Adamič. Podpredsednik za slovensko sekcijo je Etbin Kristan, tajnik pa Janko N. Rogelj. Drugi zastopniki SANSa v tem odboru so Jože Zalar, Mirko G. Kuhel, Rev. Urankar in Marie Prislund. Slednja dva sta bila izvoljena na seji 21. avgusta. Program združenega odbora je bistveno isti kot program Slovenskega ameriškega narodnega sveta.

SANS je na tej seji Združenemu odboru odobril vsoto \$1000 iz SANSove blagajne kot začetno finančno pomoč. Glavno politično delo vseh teh narodnih skupin bo v večji meri vodil Združeni odbor.

Do 20. avgusta so znašali skupni dohodki SANSa \$19,874.95, izdatki pa \$4,233.76. Bilanca torej znaša \$15,641.19. SANS je na omenjeni dan štel 89 podružnic.

Glede italijanskih vojnih ujetnikov slovenske narodnosti, ki se nahajajo v ameriških taboriščih, je SANS prejel odgovor od vojnega departamenta, da ne nameravajo teh ujetnikov izpustiti v oskrbo prijateljev ali sorodnikov v Ameriki, bodisi pod kavecjo ali s kakim drugim pogojem, niti ne za delo v raznih industrijah ali na farmah. Vojni departament pa sedaj razpravlja o vprašanju, ali se gotovim ujetnikom dovoli vstop v zavezniško armado ali ne. Ker ta zadeva še ni rešena, bo SANS tudi v bodoče storil, kar je mogoče, da se želji slovenskih ujetnikov ugoditi ter se jih sprejme v zavezniško armado.

SANS se bo aktivno podal v kampanjo za tretje vojno posojilo meseca septembra in s pomočjo svojih podružnic zbiral podatke za Združeni odbor, ki se je zavezal, da bodo Amerikanci jugoslovanskega porekla nakupili bondov za 25 milijonov dolarjev.

SANS je razpravljal o konferenci v Quebecu in je informiran, da je vsako vzemirjenje o kaki nevarnosti za ureditev italijansko-jugoslovanskih mej popolnoma neupravičeno. Radi tega SANS apelira na razne organizacije, skupine in posameznike, da ne delajo nepotrebnih apelov v listih, v katerih naglašajo potrebo za pošiljanje telegramov na vladne organe. Vsa taka dela spadajo v področje SANSa, ki je stalno na straži in ki bo povzel potrebne korake čim se pojavi kaka nevarnost za slovenska vprašanja. Vse take zadeve rajše predložite SANSovemu uradu. Napačen korak v napačnem trenutku lahko napravi veliko škodo: V tem oziru želj SANS več kooperacije in manj neodvisne akcije.

Zapisnik seje bo priobčen v okrajšani obliki v bližnji bodočnosti.

Mirko K. Kuhel, pomožni tajnik in zapisnikar.

Mirko K. Kuhel, pomožni tajnik in zapisnikar.

PRIJATELJEM ČEBELIC

Mnogi nas povprašujejo, če bodo tudi letos čebelice pokazale kaj da so nabrale v svoji marljivosti. Da vstrežemo vsem prijateljem čebelic in zdravnilega medu, naznanjemo, da bo 12. septembra, kar se medu tiče — približno vse tako pripravljeno kot druga leta — in sicer popoldne.

Sv. maše — NE BO.

Ze naprej: VSI DOBRO DOŠLI!

OČETJE FRANČISKANI v Lemontu, Illinois.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRAK

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZFOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobil za pogrebe, krste in šanitovanja. — Mrtvašna kapela na razpolago bresplačno. — CENE ZMERNE.

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

"Dober fant si!" so rekli razbojniki; "sedi k nam, pozdravljen pri nas, bratje ti bomo."

"Pa tisti tamle, ki viha nos, kakor bi bil neslano jedel? Hej, ti kislica, zakaj se kremžiš? Odkod si?"

"Izpod Kolomne!" je leno odgovoril mladi hrust, ki je žalosten stal za drugimi. Jezik se mu je od lenobe komaj obračal.

"Nevesto so mi vzeli!" je odgovoril mladec nejevoljno in zategnjeno.

"Povej, kako je bilo!"

"Kaj naj neki pripovedujem! Prišli so in vzeli!"

"Kaj potem? Nič!"

"Zakaj jim je nisi vzel nazaj?"

"Kako jo bom vzel? Kakor so prišli, tako so jo vzeli."

"Ti pa si jih gledal in si zijal?"

"Ne, potem ko so odšli, sem se tako razjezil, da nikoli tega!"

Razbojniki so se zopet zakrohotali.

"Kakor je videti, si menda bolj težke pasme."

Dečak je napravil bedast obraz in je molčal.

"Hej, ti kuhana repa!" je rekel eden izmed razbojnikov; "če so ti nevesto vzeli, se ti še ni treba kisati, saj dobiš drugo!"

Dečak je gledal z odprtimi usti, rekel pa ni besede.

Njegov obraz se je zdel razbojnikom zabaven.

"Ali slišiš, s tabo govorimo!" je rekel eden izmed njih in ga sunil v bok.

Dečak je molčal.

Razbojnik ga je sunil močneje.

Mladec ga je pogledal tako neumno, da so se zopet vsi zakrohotali.

Nekaj jih je vstalo in pričeli so ga suvati.

Dečak ni vedel, ali naj bo hud ali ne; toda en sunek, ki je bil hujski od drugih, ga je prebudil iz zaspane hladnokrvnosti.

"Kaj me boste pehali? Ali mislite, da imate vrečo moke pred sabo ali kaj? Nehajte, če ne, se razjezim."

Razbojniki so se še bolj zasmejali.

Mladec se je hotel razjeziti, samo njegova lenost in prirojena zaspčnost sta premagali njegov srd. Zdelo se mu je, da se radi take neumnosti ni vredno jeziti, važnega vzroka pa bilo ni.

"Tak razjezi se no, budalo!" so ga držali razbojniki. "Zakaj se pa nečeš?"

"No, pa udarite še enkrat!"

"Viš ga, kako jih je lakomen! Tu imaš!"

"Le bolj daj!"

"Tu imaš!"

"Tako, sedaj pa se pripravite!" je rekel dečak, ki se je slednjič v resnici razjezil.

Zavihal si je rokave, si pljunil v dlani in pričel deliti udarce na desno in levo. Razbojniki niso pričakovali takega napada. Tisti, ki so bili v bližini, so popadali v enem samem trenutku in še druge potegnili s sabo. Vsa gruča je odpljusnila proti ognju. Prevrnili so kotel in juha se je razlila po žerjavici.

"Le bolj počasi, satan! Kaj si pa podivjal? Mir daj, ti pravim!" so kričali razbojniki.

A dečak ni slišal ničesar več. Mahal je z rokami na desno in levo, z vsakim udarcem je podrl po enega razbojnika, včasih pa tudi dva.

"Glej ga, medveda!" so govorili tisti, ki se jim je bilo posrečilo skočiti na stran.

Slednjič je prišel fant zopet k pameti. Nehal je otepavati in se je ustavil sredi prevrnjenih in razbitih loncev ter se praskal za ušesom, kakor bi hotel reči: "Kakšnega vruga sem pa pravzaprav naredil?"

"No, brate," so rekli razbojniki vstajaje in si drgnili rebra; "ko bi se bil takrat pravi čas razjezil, bi ti ne bili odpeljali neveste! Kakšen Ilja Muromec (Ruski Martin Krpan.)

"Kako ti je pa ime, junak?" je vprašal stari razbojnik.

"Mitka!"

"Prav, Mitka! Pa si res Mitka!"

"Ta je pa res Mitka, ta!"

"Fantje!" je rekel dečak, ki je pritekel k njim, "ataman je spet pričel pripovedovati o svojem življenju na Volgi. Vsi so nehali prepevati in pravljice poslušati, vsi sede okrog atamana. Pojdimo hitro, če ne, ne najdemo prostora!"

"Pojdimo, pojdimo poslušat atamana!" se je razleglo med razbojniki.

Na prevrnjenem panju je sedel pod senco ogromnega hrasta širokopleč človek srednje postave, v bogati, z zlatom prešiti suknji. Na glavi je imel misjurko ali okroglo železno čelado, ki je bila kakor kakšna kapa; take čelade so imenovali tudi napleznike. K čapki je bila pritrjena jeklena obročkasta mreža, ki je branila pred udarci sablje tilnik, vrat in ušesa. Širokopleči mož je držal v roki čekan, zadaj priostroeno, na toporišče nasajeno kladivo. V tej opravi bi bilo težko spoznati našega starega znanca Vanjuho Prstena. Njegove oči so švigale na vse strani. Pod kratkimi, črnimi brkami so se svetili zobje take nenavadne belote, da se je zdelo, kakor bi mu razsvetljevali ves obraz.

Razbojniki so molčali in poslušali.

"No, bratje," je pripovedoval Prsten, "to ni nič čudnega, ustaviti vozove ali oropati bojarja; vas je deset na enega. Ampak to bi bilo kaj, če bi en sam ustavil in oropal petdeset ljudi ali pa še več."

"Ta je precej debela," so zagodrnjali razbojniki. "Kaj jih ti ustaviš?"

"Ne govorim o sebi, a poznam junaka, ki je sam ustavljal cele vrste voz."

"Menda že spet tvoj junak z Volge?"

"Kdo pa drugi? No, na primer: Nekoč so vlekli ladjo iz Astrahana navzgor po matuški Volgi. Na ladji je bilo mnogo ljudi; sami kupci — junaki, s puškami in sabljami, z odpetimi kaftani in čepicami po strani, nič slabši kakor kdo od nas. In v ladji zlata, dragega kamenja, biserov, astrahanskih stvari in razne drobnjave — sila! Breg je visok, vlačilna steza ozka. Sredi Volge pa otok: gola skala in proti toku ostra kot nož — da Bog nas varuj."

Moj junak je zvedel, kakšno ladjo Bog nese. Rekel ni nikomur niti besedice, odšel je zjutraj, sedel za grm in čakal. Mine ura, mine druga: po bregu gredo vlačivci, dvanaest ljudi drug za drugim, ulegli so se na jermena in naporno vlečejo ladjo proti toku, da jim jeziki vise iz ust. Ladja gotovo ni bila lahka in tak tok ni kar tako za ljudi.

No, moj mladec počaka, da pridejo mimo ostre skale za kakih petdeset seznjev dalje. Takrat plane iz grma, samo zamahne s sabljo po vrvi, jo preseka, vlačivci, reveži, pa vsi na nosove, tako so vlekli. On pa tega s kistenom (železna krogla na jermenu) drugega s pestjo, ostali pa so jo ubrali, kar so jih nesle noge. Ladjo je zopet pognalo nazaj po toku naravnost na skalo. Prestrašenim trgovcem ni prišlo niti na misel, da bi streljali: mislijo samo na to, kako bi se ognili skale, da bi se ladja ne razbila! Moj junak pa pograbi z eno roko vrvo, z drugo se prime za drevo in ustavi ladjo.

Hej, vi vatlarji, kupci! Drzni junaki! Pomečite v vodo sablje in puške, vas prosim spoštljivo, sicer vrv spustim in vi poginete z blagom vred!

Trgovci so namerili na junaka svoje puške, pa so takoj odnehali, češ, kaj naj počnemo? Če ga ubijemo, kdo bo vrv držal!

Kaj so hoteli? Pometali so orožje v vodo, toda ne vsi. Mislili so si: ko stopi mož na krov, da oropa ladjo, ga pa pihnemo! Ampak moj junak ni bil neumen.

Dobro, — je rekel, kupci-golobčki, orožje je na dnu reke, pojdite sedaj tudi vi, kamor se vam ljubi! Ali z drugimi besedami: vsi na glavo z ladje!

(Dalje prih.)

S. P. D. SV. MOHORJA

Ustanovljena 31. decembra 1921.

Inkorporirana 12. oktobra 1923.

CHICAGO, ILL.

Odbor za leto 1943:

Predsednik: John Mlakar, 1925 W. 22nd Place
Podpredsednik: Frank Puklavec, 1930 W. 21st Place
Tajnik: Jos. J. Kobal, 2113 W. 23rd Street
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 1840 W. 22nd Place
Zapisnikar: Anna Zokal, 2050 W. Coulter Street

Duhovni vodja: Rev. Edward Gabrenja, OFM., 1852 W. 22nd Place
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Ave. — Frank Dolenc, 1940 W. 21st Place
Porotni odbor: Peter Coff, 1830 W. Cermak Rd. — Math Hejdinjak, 2017 W. 21st Place — Leo Mladic, 1919 W. 22nd Place — Pauline Osbelt, 2029 W. Cermak Rd. — Anna Zorko, 1654 W. 21st Place

Družbena zdravilnica: Dr. Jos. E. Ursich, 1901 W. Cermak Rd.
Vratar: Frank Roblek, 1833 W. 22nd Place.
Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec"

Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecih od maja do oktobra, in vsako prvo nedeljo od novembra do aprila, v cerkveni dvorani sv. Stefana, na 22nd Place in Wolcott Ave.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je prost. Pri Družbi se lahko zavarujejo proti boleznim in smrti za samo en dolar mesečine. To je izvanredna ugodnost za vsakega katoliškega Slovenca v Chicagu. Rojaki, pristopajte v to domačo Družbo.

Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na Družbenega tajnika ali pa predsednika.

NAZNANILO

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila prihodnjo nedeljo 5. septembra točno ob pol dveh popoldne. Vabljeni ste, da se gotovo vdeležite.

Člani, ki ste zaostali z vašim asesmentom, ste prošeni, da vaš dolg nemudoma poravnate, brez posebnega opomina.

Ali ste že pridobili letos kakega novega člana? Ako ne, potem niste še storili svoje dolžnosti. Toraj ne pozabite, vsak član enega novega člana pred koncem leta!

S sobratskim pozdravom,

JOS. J. KOBAL, tajnik.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnice Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posljuje že 50. leto.

Članstvo: \$8,400 Premoženje: \$5,100,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127.24%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, pošten in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne polkohe, operacije, proti boleznim in osamlosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še niste član ali članica te močnega in bogate katoliške podporne organizacije, potrudite se in pristopite takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPJU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

Obenem ste vabljeni, da vpišete sebe in svoje družine k prvemu in najstarejšemu slovenskemu podpornemu društvu v Chicagu

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA.

štev. 1, K. S. K. J. Chicago, Illinois

Zbota vsako prvo soboto v mesecu ob 7:30 zvečer v cerkveni dvorani sv. Stefana. Naše društvo vam nudi vse različne moderne zavarovalnice — podporo v bolezni, preskrbo dostojnega pogreba, in goji zdrav koristen šport za mladino. Glede pristopa v društvo se obrnite na odbor:

FRANK BANICH, predsednik

JOHN PRAH, tajnik, 1806 W. 23rd Street

ANTON KREMESEC, blagajnik

Pisano polje

J. M. Trunk

Nekdo piše, piše. Pade pohvala. Cenena roba. Kaj piše, je strankarska stvar, pa bi imela biti glavna stvar. Čitajo in po vsebini so poučeni. Ni čuda, da je slabo poučeno, ker čitajo tak zmes. Hvala pa gre v glavo, in ta gre kvišku, kvišku in pride do take višine, da se ima pisec za ženija, za "enega izmed pet tisočev, za kojnega nebeška niti peklenska vrata še niso bila odprta", kar pač pomeni, da mu nikjer ni para. Ali nismo kerlici?

Nič in nobene kritike, v vojni je treba držati jezik za zobmi. Ali zmagujemo mi, ali zmaguje Italija? Italiji ponujajo skoroda solzavo mir. Dozdaj je bilo na svetu tako, da se je tisti, ki je šel dol, pobrinil za mirovne pogoje. Ali se je svet tudi v tem izpremenil?

Bodimo pravični tudi napram Italijanom. Mussolini je došel, Badoglio s kraljičem je zdaj na čelu, pa se Badoglio niti ne zmeni in pravijo, da je isti ko Mussolini. Dalje trdijo, da oba izdajata italijansko ljudstvo. Tu je treba misliti na pravično presojenje. Morda ima Badoglio prekerno stališče s hrustom Hitlerem? Kdor se družijo z roparjem, se roparja le težko iznebi. Mislim pa, da se motijo glede italijanskega ljudstva.

Ali je res nekaj več vsaj Italijanov, ki bi se mogli sprijazniti z mislijo, da bi bili potisnjeni med — premaganec? Skozi leta sanje o veličanstvu rimskega imperija, zdaj bi bilo treba misliti na konec? Ni čuda, da ne odgovorijo na sladko vabilo za mir, ko je tako strahovito grenko. Prej so sanjali, da bodo na vsem svetu, zdaj naj bi se zadovoljili s tesno Italijo! Težko, da bi taka roba šla v kako laško glavo. Bodimo pravični, misel je grenka.

Prekerna roba celo za London in Washington. Ta Stalin. Naredi nekaj v Moskvi, pa nikogar ne vpraša. Kosmat kosmatinec. Neki odbor je v Moskvi izdal manifest na Nemce, naj obrnejo hrbet fašizmu in vojaški klikli, Hitleru in Prusom, in naj si potem sami uravnajo Nemčijo, in baje bi imeli tisti Nemci mir pred Stalinom. To je hud poper za London in Washington, poper že radi tega, ker ta Stalin nikogar ni vprašal. Tisti "paveličevci" skakajo kakor bi jih bil škorpionjič pičil. Hudi so na Stalina, naj bodo, če imajo razloge, in zdaj kričijo, kakor bi le od njih odviselo, da London in Washington uvidita, kako ju Stalin izdaja! Well, naj le svariijo pred izdajstvom, ako je izdajstvo.

Do danes je ta zadeva še hudo zamotana, kako bo nihče ne ve. Morda bo kaj kruha iz te moke, morda ne. Ali Angleži in Amerikanci res hočejo z neko policijo uravnati v Nemčiji in še kje drugje, je njih zadeva, očitveno pa Stalin ne da dosti na tako policijsko uravnanje in bo mnenja, naj si Nemci sami uravnajo in se poravnajo med seboj, in enako še drugi. Ali je to res izdajstvo? Celó od vrolo resne strani vidim, da bo treba palice za tega Stalina, ki dela na svojo roko.

Pa so še druge glave, ki drugače sodijo. Ali gre za potezo, ali za propagando? Sodim, da gre za naravnost žensalno Stalinovo potezo, ker mir v Nemčiji bo trajen le, ako se Nemci sami med seboj poravnajo, in na to meri Stalin. Recimo pa, da gre le za propagando, ki igra važno vlogo. Glede te vidim: "... and that is why Stalin, whatever we may think of his ideology, has been the

master propagandist in this war. He has been consistent, simple and shrewed beyond words." In dalje: "We could learn a lesson from Stalin."

Udrihajte čez Stalina, v propagandi je kerlec!

Mikolajčik, novi predsednik poljske "vlade", je kmečki sin. Kmet je ali stiskač ali pa bahča. Značaj se prime sinov, da si pridejo med inteligenco. Mikolajčik se baha: Šlezija, Pomorska, Vzhodna Prusija morajo biti poljske. Povsod je zdaj precej Nemcev. Ali jim bi Poljaki dali pravice, ki bi jim pripadale kot Nemcem? Iz stališča slovenske politike bi bilo morda dobro, da bi se s tem Nemcem zabranil vsak poizkus grabiti po slovenskem ozemlju, ampak Poljaki bi morali postati Slovani, ne ostati le Poljaki.

Mikolajčik pa je kmečki stiskač: pri vprašanju razmerja do Moskve hodi kakor mačka okoli vroče kaše. Tu bi bilo nekaj slovenske baharije na mestu in še nekaj panslovenske prismojenosti!

Kaka bolj razsodna glava bo morala narediti red med Poljaki in med Poljaki in sosedi, da pride do znosnega miru.

For High-Grade Insurance Service

See or Phone 2-8593

JOS. KLEPEC

YOUNG BUILDING

19 E. Jefferson Street, JOLIET, ILL.

NA PRODAJ

je stanovanjska hiša s 6 sobami, z centralno kurjavo (Furnace Heat). Blizu 23. ceste in Wolcott Avenue. Cena samo \$2,950.00. Pokličite LAWndale 2344, ali pa se zglasite na 2610 So. Lawndale Ave., Chicago, za nadaljna pojasnila. (2x)

1 1/2 BLOKA OD CERKVE SV. ŠTEFANA

Trinadstropna zidana hiša s 6 stanovanji po 4 sobe; kopalnice, ves tlak iz trdega lesa; porči in zidana garaža za dve kari. Mesečni dohodki znašajo \$109. CENA \$8,000. Obroki po dogovoru. Za nadaljne podrobnosti se obrnite na

K. ROPA & SON
1700 W. 21st Street, Chicago
Phone Canal 5462

POSEBNA PRILIKA

Dvonadstropna zidana hiša, ki prinaša dohodke. Tri stanovanja: eno 6 sob, eno 3, eno pa 4. Kopalnica, porči in veliko podstrešje in lesena garaža za dve kari. Blizu Cullerton, in Wolcott Ave. To hišo je treba videti, ker vsega ni mogoče povedati. CENA \$3,800 za hitro prodajo. Za nadaljne podrobnosti telefonirajte Canal 5462.

K. ROPA & SON
1700 W. 21st Street, Chicago
Phone Canal 5462

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagu. —

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi berete novice in dogodke v "Amerikanski Slovenec".